

Cultura, gènere i governança: la igualtat com a principi o com a sistema

Published by [Interacció](#) [1] on 01/12/2025 - 11:15 | Last modification: 23/03/2026 - 11:35

La guia de la Unesco sobre cultura i gènere proposa una arquitectura institucional global per a la igualtat, però també obre preguntes sobre com aquesta mirada s'aterrarà als municipis. Llegida des del territori, la guia interpel·la la necessitat de traduir la igualtat en pràctiques situades, més enllà dels indicadors o dels marcs normatius.

La nova guia de la Unesco *Cultura para todas y todos*. *Guía para promover la igualdad de género en la elaboración de políticas* (Unesco, 2025) arriba amb la voluntat explícita d'inscriure la igualtat de gènere al cor de la governança cultural mundial. El document parteix d'una premissa inequívoca: "la igualdad de género no debe ser solo principio rector, sino también una dimensión estratégica, medible y transversal de las políticas y medidas culturales" (Unesco, 2025, p. 5). La seva ambició és tan clara com complexa: situar el gènere no com un afegit correctiu, sinó com una estructura que travessa tota política cultural, des del disseny fins a l'avaluació.

En aquest sentit, la guia és una peça més dins del moviment de [Mondiacult](#) [2], el fòrum global impulsat per la Unesco per integrar la cultura en l'agenda del desenvolupament sostenible. Reflecteix el moment actual en què la cultura es reivindica com a "bé públic mundial", però encara es pregunta, com formula el resum inicial, "¿és un bé públic per a totes i tots?" (p. 3).

La lectura de la guia permet veure com la Unesco articula una visió dual: la cultura necessita la igualtat de gènere i la igualtat de gènere necessita la cultura. Aquesta reciprocitat construeix un relat global on la igualtat es vincula a la creativitat, la innovació, la cohesió social i la pau. "Las políticas culturales que no empoderan activamente a las mujeres y niñas pueden reforzar desigualdades existentes y limitar el poder transformador de la propia cultura" (Unesco, 2025, p. 15), adverteix el text.

En aquest marc, la igualtat apareix no només com una qüestió de drets, sinó també com una estratègia per reforçar la productivitat i l'eficiència. "La igualdad de género contribuye al crecimiento económico" (p. 13), afirma la guia, i arriba a quantificar-ne el potencial: "cerrar esta brecha podría aumentar la actividad económica en un 7 % (...) con ganancias potenciales aún mayores en los países en desarrollo" (p. 13). El discurs sobre la igualtat es combina, així, amb la lògica del desenvolupament i de la rendibilitat, situant la cultura com a instrument per al progrés sostenible.

Però és precisament en aquesta articulació entre drets i rendiment on s'obre una fissura crítica. La guia tradueix la igualtat de gènere en un conjunt de processos —planificació, seguiment, indicadors, transversalització— que tendeixen a institucionalitzar-ne el sentit. “Integrar las consideraciones de igualdad de género en cada etapa del desarrollo de políticas (desde el diseño y la presupuestación, hasta la aplicación y evaluación)” (Unesco, 2025, p. 18), proposa el text, amb la voluntat d'oferir una metodologia replicable.

Aquest model de governança, basat en l'evidència i la mesura, pot derivar en una tecnificació que desplaça la dimensió política del conflicte. La desigualtat deixa de ser entesa com una relació de poder que travessa les pràctiques culturals per esdevenir un dèficit administratiu a corregir. L'estructura mateixa de la guia, plena de “indicadores clave de rendimiento”, “planes de capacitación institucional” o “mecanismos de rendición de cuentas” (p. 20), mostra fins a quin punt la igualtat pot ser absorbida pel llenguatge de la gestió.

Aquest gir tecnocràtic no és menor, ja que converteix la transformació cultural en un procés auditable i, en fer-ho, corre el risc de neutralitzar el dissens. La idea que “la cultura configura los valores colectivos, desafía los estereotipos y amplifica la diversidad de perspectivas” (Unesco, 2025, p. 14) s'acompanya d'una confiança potser excessiva en la capacitat de les institucions per gestionar aquesta transformació. El perill és que la política cultural, en voler garantir la paritat de gènere, acabi administrant-la com un camp neutre, desproveït de tensió. Com si la igualtat pogués produir-se amb protocols, sense passar per la disputa de significats que travessa les pràctiques culturals: qui parla, qui representa, quines històries s'expliquen i quines no.

Des d'una perspectiva municipal, aquesta lectura obliga a un desplaçament crític. La guia s'adreça als estats membres, però també, de manera explícita, als “gobiernos locales y municipales, como oficinas de asuntos culturales, equipos de planificación urbana y consejos locales” (Unesco, 2025, p. 6). Això reconeix el paper clau dels municipis en la governança de la igualtat.

Ara bé, integrar la perspectiva de gènere en la política cultural local pot significar moltes coses: revisar criteris de subvenció, repensar els usos dels equipaments o qüestionar els imaginaris que sostenen la participació cultural. Quan, però, aquesta integració es formula en termes de “etapes”, “processos” i “indicadors”, el risc és que el gest polític de redistribuir poder es converteixi en un exercici de compliment administratiu.

Per això, llegir *Cultura para todas y todos* des dels municipis no hauria de voler dir simplement aplicar-ne el model, sinó traduir-lo críticament. Significa reconèixer que la igualtat de gènere, en l'àmbit cultural, no és només una meta sinó un conflicte obert que afecta les jerarquies simbòliques, les formes de reconeixement i les economies de la visibilitat. Els ajuntaments, especialment els petits i mitjans, que treballen des de la proximitat i amb recursos limitats, poden ser laboratoris d'aquesta traducció: espais on la igualtat s'entén com a pràctica situada i no com a indicador de rendiment.

Per als municipis, la guia pot ser un punt de partida, no un full de ruta tancat: un text a traduir, no a aplicar. La seva força, com passa sovint amb els discursos globals, dependrà de la capacitat dels actors locals per rearticular-la des de la realitat de la seva comunitat. En última instància, el repte no és incorporar la igualtat al llenguatge de la política cultural, sinó tornar a situar la política cultural en el centre de la igualtat: fer de la cultura un espai on les formes de vida, les experiències i els imaginaris que sostenen la desigualtat puguin ser posats en qüestió.

Referència

Unesco. (2025). *Cultura para todas y todos: Guía para promover la igualdad de género en la elaboración de políticas*. Autores: Anna Villarroja i Berta Ollé. Unesco. DOI: [10.63813/NSSP5554](https://doi.org/10.63813/NSSP5554) [3]

Categories: Actualitat
Categories: Articles i anàlisi
Tags: polítiques culturals
Tags: governança cultural

Tags: drets culturals

Tags: inclusió cultural

Tags: pensament cultural

Attachment

Size

[395704spa.pdf](#) [4]

1.74 MB

- [5]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2025/10/cultura-genere-unesco>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://interaccio.diba.cat/news/2025/10/declaracion-final-mondiacult>

[3] <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000395704>

[4] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/395704spa.pdf>

[5] <https://interaccio.diba.cat/node/10233>